

La Lectora

REVISTA DIGITAL DE CRÍTICA LITERÀRIA

Llibres Cultura Nosaltres Contacte

Màximes iteratives

ASSAIG / LLIBRES / 18 FEBRER, 2020

enveja, de Marina Porras, juntament amb *La mandra*, d'Oriol

Quintana, va inaugurar la «Sèrie pecats» que publica l'editorial

Potser t'interessi

Aquest llibre és un petit tractat sobre el...
...a considera que és un dels pitjors pecats, si
..., per corrosiu, adult i fins i tot conscient. Se
...e passatges de *Mirall trencat*, de
...esa i Sofia per il·lustrar-ne el funcionament:
...de viure, la seguretat i les virtuts que
...grisor d'una vida sempre a l'ombra d'algu
...a desgràcia que se'n segueix també
...ressant l'exercici d'agafar obres literàries per
...veure la representació de la cosa i no el
...nt més didàctic que entrar en disquisicions
...es dedicades a parlar de l'enveja a partir de
Mirall trencat són les que funcionen més bé, amb diferència, ja que
tenen un motiu que les va articulant. Per contra, quan en parla a
partir d'altres obres, autors, citacions, passatges, pel·lícules, etc., no
reïx tant: les idees estan menys travades i a mesura que vas llegint
veus com se't desfan. Per això s'agraeix el retorn a Rodoreda una
mica més endavant, encara que això no aconsegueix evitar del tot
que es noti com troba un testimoni literari per tot allò que l'autora
ja volia dir d'entrada: el recurs constant a altres obres (en una sola
pàgina et pots trobar tres i quatre noms diferents amb les seves
corresponents citacions directes o no) sembla que no és ni tan sols
una crossa o un argument d'autoritat, sinó un guarniment per a una
exposició d'idees que, de fet, ja queda resolta al principi del llibre i

Potser t'interessi

eix, vull dir) l'autora, ja coneixia
brir-lo. Hi tornarem.

que el llibre podria esdevenir un tractadet
e s'articulen al voltant de l'enveja, però a
cosa s'està a punt de desenvolupar,
npressió que et queda del llibre és que has
s curts relligats amb més voluntat que
ràcticament aforístics: «Si l'enveja provoca
p al no-res, la gelosia condueix cap a
La gelosia és el revers de la ira, de la
veja és el revers de la supèrbia.» El to

al llarg del llibre i, si bé alguns troben que és
precisament aquesta la gràcia d'escriure amb aquest estil, també és
aquesta, diguem-ne molt agafat amb pinces, fragmentarietat, la que
acaba sent una trava a la lectura i, sobretot i molt més important, al
desenvolupament de les idees. Algú podria dir que un opuscle com
aquest no serveix sinó per fer un tastet a unes idees, no per
esdevenir un tractat moral. I, tot i que és evident que és així, també
és cert que amb unes poques pàgines es pot veure com es tracten les
idees.

Hi ha, però, un gir cap al final del llibre quan entra en la qüestió
política. Evidentment, la moral no és res més que l'avantsala de la
política. Aquest moment del llibre també s'agraeix perquè sembla

Potser t'interessi

ent i no és tan sols una miscel·lània de
le seguida es torna a tenir la sensació que
ta vegada: «Una de les estratègies per sortir-
decadent on es premia la mediocritat i es
r-se el boig per no haver de fer mitjana».
el talent s'ha d'amagar i la gent opta per
g. «En una societat que promou el fet
a preferia passar per una llunàtica que
pervers». I tot i estar absolutament d'acord
sació d'estar llegint el mateix persisteix.
de Rodoreda, però quants cops no hem llegit
Dalí o, sobretot, Pla i el seu fer-se el pagesot.

Catalunya és un país frustrat, sí, i sempre actua amb una mà lligada.

Ara, cal dir a favor d'aquesta tesi que el fet que l'hàgim llegit moltes vegades no invalida el diagnòstic: en la literatura catalana el garbuix d'enveges és una constant, i si l'enveja no sempre és el que apareix, sí que és la llavor de moltes actituds que hom pot veure en aquesta *parasocietat* que és la literatura: la supèrbia, sobretot, que s'accentua en rebre una mala crítica o en no ser atorgat el premi que *tocava*. D'això en tenim múltiples exemples, alguns de públics, com ara Palau i Fabre a *El monstre*,¹ on passa comptes amb tot i tothom; i d'altres de relativament privats però que es van filtrant i acaben empudegant-ho tot.

Potser t'interessi

genera aquesta manera de fer maniquea que oboca a una falsa moderació. Tanmateix, i el pítol que es titula «La moral de l'esclau», a partir de Nietzsche que, si bé apareix, no la crossa més. *L'enveja* és, en definitiva, un aig, que pot necessitar un recolzament s, i un opuscle que hauria de servir per lara, autònoma i breu les pròpies idees. no és en si mateixa una mala idea, sembla e's i queda constantment a mig camí. Es pot lesa en l'intent d'analitzar l'enveja i de, per , fiscalitzar la moral del país i de qui hi mercadeja, però quan llegim el llibre no pretenem estar-hi d'acord com pot passar fent el cafè amb un amic, sinó que ens doni noves vies per pensar la qüestió.

Al final, el que pot semblar més rellevant del llibre, a parer de qui escriu aquestes línies, és que es tracta d'un exemple més d'una *poètica*² que hem anat veient darrerament tant en articles de l'autora com en d'altres d'altres autors. Deixant de banda una certa tendència força generalitzada a descobrir la sopa d'all cada quinze dies, la poètica que dèiem consisteix a fer una crítica del moralisme imperant a Catalunya (que és real com real és l'ofec que sovint provoca) però a la vegada no ser capaç de sortir d'un discurs

Potser t'interessi

crítica a la petitesa i a la mesquinesa, que
tadament amb l'enveja, sempre és mig
amb un seguit de sentències que sembla que
ent; hi ha uns llocs comuns que anem
sovint i que l'estil comentat més amunt no
cta d'un ús constant dels termes *llibertat*,
certs articulistes com la mateixa autora de
s contínuament segons les quals res que no
nor o que no vagi acompanyat d'un cert
amb l'amor i la llibertat) no pot anar enlloc.
xò ens dóna s'acaba per arribar a la qüestió

El problema d'aquesta poètica no és en cap cas l'ús d'aquests termes ni l'esforç per defensar una actitud més noble tant en la cultura, com en la política institucional, com en l'exercici d'una vida adulta i responsable —en definitiva, tots els àmbits d'acció humana. El problema, deia, és que aquesta manera de fer, fragmentària, de discurs petit amb conceptes grossos però molt abstractes, no permet d'anar més enllà de la crítica superficial i, sobretot, és poc creativa a l'hora de proposar noves maneres d'encarar la literatura. Penso ara en Enric Vila i els seus articles a *El Nacional*, plens de sentències i amb una mena de fragmentarietat estranya que més aviat és com un joc: sembla que els articles siguin retalls de textos, corresponents als

Potser t'interessi

en ajuntar i ordenar a l'atzar. Aquest tipus mai desenvolupar una idea però és possible com per a anar-les deixant anar. Entre les malures expressives de Twitter, ens trobem que es mou en constants dicotomies, amb una categorització constant que no permet una profunditat sobre cap tema. Al final passa que es fa un diàleg d'invectives i màximes que es desenvolupa superficialment, i encara, segons el tema, es fa una crítica (o l'alternativa hedonista, de la qual se'n perdut).

Una crítica que ha estat poderosa i soterrada en el nostre discurs públic és que destacar massa et serà perjudicial.» El problema d'això, a part de ser lamentable i tradicionalment cert, és que és un discurs que va quedant obsolet. El país i la cultura, en termes generals, es va fent adult i es va espolsant pors i mesquineses, de manera que insistir en aquesta crítica, segons com, va quedant fora de lloc (acceptant també que hi ha enveges i mesquineses que no vénen de les vicissituds particulars de Catalunya, sinó que són pròpies de la condició humana). I precisament per això cal avançar seriosament en l'acció (cultural, política), sense tolerar baixeses, perquè fixar-se en això pot acabar portant al ressentiment que la mateixa autora critica.

Potser t'interessi

...a la cançió completa
en Spotify

...ODUCIR EN SPOTIFY

SEP: *El monstre i altres escrits autobiogràfics*,

tenberg, 2008.

a» no només designa un estil, sinó que el lliga amb

viure el món; té, per tant, una càrrega epistèmica

forma d'ordenar el discurs en una pàgina.

FRAGMENTA

MARINA PORRAS

MERCÈ RODOREDA

MORAL

GERARD CISNEROS

| ÚLTIMES PUBLICACIONS

(Manresa, 1989). És llicenciat en Filosofia a la

Universitat de Barcelona i màster en Estudis Avançats

en Llengua i Literatura Catalanes. Es dedica a la

docència en educació secundària. Ha publicat el llibre

de poemes *D'epitalami, res*, (Meteora, 2017; Premi

Cadaqués a Rosa Leveroni), la plaquette «Bolets»

(Gnurf, 2012) i les traduccions *Poeta de les Cendres*,

de Pasolini (Edicions Poncianes, 2015) i la selecció de

poemes «Milestones, 13», d'Allen Ginsberg (Edicions

Poncianes, 2015).